

KOMISJONI MÄÄRUS (EÜ) nr 2150/2005,**23. detsember 2005,****milles sätestatakse ühised eeskirjad õhuruumi paindlikuks kasutamiseks****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

kohaldamisel Euroopas on veel olulist arenguruumi. Selle teostamiseks tuleks vastu võtta ühised reeglid.

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. märtsi 2004. aasta määrust (EÜ) nr 551/2004 ühtse Euroopa õhuruumi korraldamise ja kasutamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 7 lõiget 3,

(6) Õhuruumi paindliku kasutamise kontseptsioon hõlmab ka avamere õhuruumi. Selle kohaldamisel ei tohiks piirata liikmesriikide õigusi ja kohustusi seoses rahvusvahelise tsiviilennunduse 7. detsembri 1944. aasta konventsiooni (Chicago konventsioon) ja selle lisade või 1982. aasta ÜRO mereõiguse konventsiooniga.

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. märtsi 2004. aasta määrust (EÜ) nr 549/2004, millega sätestatakse raamistik ühtse Euroopa õhuruumi loomiseks, ⁽²⁾ eriti selle artikli 8 lõiget 2,

(7) Teatavate tegevuste puhul on vaja reserveerida õhuruumi üks osa erandlikuks või eriotstarbeliseks kasutuseks kindlaksmääratud ajavahemikel seoses seal toimivate lendude profiili omapära või ohtliku iseloomuga ning vajadusega tagada tõhus ja ohutu eraldatus selles mitteosalevat lennuliiklusest.

ning arvestades järgmist:

(1) Õhuruumi paindlik kasutamine on Rahvusvahelise Tsiviilennundusorganisatsiooni (ICAO) kirjeldatud ja Euroopa Lennuliikluse Ohutuse Organisatsiooni (Eurocontrol) arendatud õhuruumi korraldamise kontseptsioon, mille kohaselt ei tohiks õhuruum olla määratud üksnes tsiviil- või sõjaliseks õhuruumiks, vaid seda peaks määratlema pigem ühe tervikuna, mis peaks rahuldama kasutajate nõudmisi võimalikult suures ulatuses.

(8) Õhuruumi paindliku kasutamise tõhusaks ja ühtlustatud kohaldamiseks kogu ühenduses on vaja selgeid ja ühtlustatud eeskirju tsiviil-sõjaliseks koostöömiseks, mille puhul oleks arvesse võetud kõikide õhuruumi kasutajate vajadusi ning nende erinevate tegevuste iseloomu.

(2) Määruse (EÜ) nr 549/2004 artikli 8 lõike 1 kohaselt on Eurocontrolile antud volitused aidata komisjonil arendada õhuruumi paindliku kasutamise eeskirjade rakendamist. Käesolev määrus arvestab täielikult volituste andmisest tulenevat Eurocontrol'i 30. detsembri 2004. aasta soovituslikku aruannet.

(9) Tõhus tsiviil-sõjaline koostöömimine peaks toimuma selliste eeskirjade ja normide järgi, mis tagavad õhuruumi tõhusa kasutamise kõikide kasutajate poolt.

(3) Käesolev määrus ei hõlma määruse (EÜ) nr 549/2004 artikli 1 lõikes 2 märgitud sõjalisi operatsioone ega õppusi.

(10) Õhuruumi paindliku kasutamise kontseptsiooni kohaldamisel on oluline edendada koostööd naaberliikmesriikide vahel ja võtta arvesse piiriülest tegevust.

(4) Avalduses ühtse Euroopa taevaga seotud sõjaliste küsimuste kohta ⁽³⁾ kohustusid liikmesriigid tegema riiklikke sõjalisi nõudeid arvesse võttes koostööd, et kõik õhuruumi kasutajad kohaldaksid õhuruumi paindliku kasutamise kontseptsiooni täielikult ja ühtselt kõikides liikmesriikides.

(11) Õhuruumi ühtset ja õigeaegset korraldamist piiravad ühendusesisesed erinevused tsiviil-sõjalise koostöö organiseerimisel. Seetõttu on oluline teha kindlaks need isikud ja/või organisatsioonid, kes vastutavad õhuruumi paindliku kasutamise kontseptsiooni kohaldamise eest igas liikmesriigis. Nimetatud teave peab olema liikmesriikidele kättesaadav.

(5) Eurocontrol'i jõudluskontrolli üksuse ja Eurocontrol'i ameti 2001. aasta oktoobris koostatud ühisaruandes on öeldud, et õhuruumi praeguse paindliku kasutamise

(12) Tsiviil-sõjalise koostöömise ühtlustatud kord ja ühise õhuruumi kasutamine on oluline tingimus toimivate õhuruumiosade loomiseks määruse (EÜ) nr 549/2004 tähenduses.

⁽¹⁾ ELT L 96, 31.3.2004, lk 20.⁽²⁾ ELT L 96, 31.3.2004, lk 1.⁽³⁾ ELT L 96, 31.3.2004, lk 9.

- (13) Õhuruumi paindlik kasutamine näeb ette strateegilise, eeltaktikalise ja taktikalise õhuruumi korraldamise, mis on eraldiseisvad korraldusülesanded, kuid mis on tihedas omavahelises sõltuvuses ning mida seepärast tuleb õhuruumi tõhusaks kasutamiseks kooskõlastatult teostada.
- (14) Euroopa tasemel toimuva koostöö raames väljatöötamisel olevad lennuliikluse juhtimise programmid peaksid võimaldama jõuda õhuruumi korraldamise, lennuliikluse voogude juhtimise ja lennuliiklusteeninduste ülesannete järkjärgulise ühtlustamiseni.
- (15) Kui erinevad lennutegevused toimuvad samas õhuruumis, kuid vastavad erinevatele nõuetele, peaks nende koostoitme lähtuma nii lendude toimumise ohutusest kui ka kättesaadava õhuruumi optimaalsest kasutamisest.
- (16) Tsiivil- ja sõjaliste kontrollide õigeaegsel ja korrektsel teavitamisel õhuruumi olukorrast ja lennuliikluse eriolukordadest on otsene mõju lennutegevuse ohutusele ja tõhususele.
- (17) Õigeaegne juurdepääs ajakohastatud teabele õhuruumi olukorrast on oluline kõikidele osapooltele, kes soovivad oma lennuplaani täitmisel või muutmisel kasutada ära kättesaadava õhuruumi struktuure.
- (18) Õhuruumi kasutamise korrapärane hindamine on oluline vahend usalduse suurendamiseks tsiivil- ja sõjaväeliste teenuste pakkujate ning kasutajate vahel ning oluline abinõu õhuruumi kujundamiseks ja korraldamiseks.
- (19) Määruse (EÜ) nr 551/2004 artikli 7 lõikes 2 märgitud aastaaruanne õhuruumi paindliku kohaldamise kohta peaks sisaldama asjakohast teavet seoses algsete eesmärkidega ning ainsa sihiga tulla paremini vastu kasutajate nõudmistele.
- (20) Tsiivil-lennuliiklusteeninduse üksuste ning sõjalise lennuliiklusteeninduse üksuste ja/või sõjaliste kontrolliüksuste koostoitmismisnõuetele vastamiseks tuleks ette näha ülemineku periood.
- (21) Käesoleva määrusega sätestatud meetmed on kooskõlas määruse (EÜ) nr 549/2004 artikli 5 lõike 1 kohaselt moodustatud ühtse õhuruumi komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Eesmärk

Käesoleva määrusega tugevdatakse ja ühtlustatakse määruse (EÜ) nr 549/2004 artikli 2 punktis 22 sätestatud õhuruumi paindliku

kasutamise kontseptsiooni ühtses Euroopa õhuruumis eesmärgiga lihtsustada õhuruumi korraldamist ning lennuliikluse korraldamist ühise transpordipoliitika piires.

Käesolev määrus sätestab eeskirjad, et kindlustada parem koostöö lennuliikluse korraldamise eest vastutavate tsiivil- ja sõjaliste üksuste vahel, mis teostavad õhuruumis lennutegevust liikmesriigi vastutusel.

Artikkel 2

Mõisted

1. Käesolevas määruses kasutatakse määruses (EÜ) nr 549/2004 sätestatud mõisteid.
2. Lisaks 1 lõikes viidatud mõistetele kasutatakse käesolevas määruses järgmisi mõisteid:
 - a) *õhuruumi korraldamise üksus* (AMC-üksus) – ühe või mitme liikmesriigi vastutusel tegutsev üksus, mis vastutab õhuruumi igapäevase korraldamise eest;
 - b) *reserveeritud õhuruum* – määratletud mahus õhuruum, mis on ajutiselt reserveeritud kasutajaterühma erandlikuks või eriotstarbeliseks kasutuseks;
 - c) *määratletud õhuruum* – õhuruumi osa määratletud mahus milles on kas määratletud mõõtmetega õhuruum, milles teatud aegadel võib esineda õhusõiduki lennule ohtlikke tegevusi ("ohtlik ala"); või määratletud mõõtmetega õhuruum riigi maismaaterritoriumi või territoriaalvete kohal, milles vastavalt teatavatele eritingimustele on õhusõidukite lennud piiratud ("piiratud kasutusega ala"); või määratletud mõõtmetega õhuruum riigi maismaaterritoriumi või territoriaalvete kohal, milles õhusõidukite lennud on keelatud ("keelatud ala");
 - d) *õhuruumi struktuur* – õhuruumi konkreetse mahuga osa, mis on kujundatud õhusõiduki ohutuse ja optimaalse lennutegevuse tagamiseks;
 - e) *lennuliiklusteeninduse üksus* (ATS-üksus) – tsiivil- või sõjaline üksus, mis on vastutav lennuliiklusteeninduste eest;
 - f) *tsiivil-sõjaline koostoitmine* – nende tsiivil- ja sõjaliste osapoolt koostoitmine, kellele on antud õigus võtta vastu otsuseid ja anda nõusolek tegevuskulule;
 - g) *sõjaline kontrolliüksus* – paikne või liikuv sõjaline üksus, mis tegeleb sõjalise lennuliikluse ja/või muude tegevustega, mille eriline iseloom võib nõuda õhuruumi reserveerimist või piiramist;

- h) *piiriülene õhuruum* – õhuruumi struktuur, mis ulatub üle riigipiiride ja/või lennuinfopiirkondade piiride;
- i) *lennukavatsus* – lennu liikumistee ja selle juurde kuuluvad lennuandmed, mis kirjeldavad kavandatud ja võimalikult ajakohastatud lennutrajektoori sihtkohani;
- j) *lennutrajektor* – õhusõiduki kolmemõõtmeline määratletud liikumistee läbi õhu;
- k) *reaalaeg* – tegevuse või sündmuse toimumise tegelik aeg;
- l) *eraldatus* – vahemaa õhusõidukite, nende lennutasemete või -teede vahel;
- m) *kasutajad* – tsiviil- või sõjalised õhusõidukid, mis teostavad õhuruumis lende, ning kõik muud õhuruumi kasutamist eeldavad osalised.

Artikkel 3

Põhimõtted

Õhuruumi paindliku kasutamise kontseptsioon juhindub järgmistest põhimõtetest:

- a) Tsiviil- ja sõjaliste asutuste koostoimimine ehitatakse üles õhuruumi korraldamise strateegilistel, eel-taktikalistel ja taktikalistel tasanditel lepingute sõlmimise ja tegevuskorra loomise abil, et suurendada ohutust ja õhuruumi mahtu ning täiustada õhusõidukite lennutegevuse tõhusust ja paindlikkust.
- b) Õhuruumi korraldamine, lennuliikluse voogude juhtimine ja lennuliiklusteenindus kooskõlastatakse ning pannakse toimima punktis a loetletud õhuruumi korraldamise kolmel tasandil, et tagada tõhus õhuruumi planeerimine, selle eraldamine ja kasutamine kõigi kasutajate poolt.
- c) Õhuruumi reserveerimine kasutajaterühma erandlikuks või eriotstarbeliseks kasutuseks on ajutise iseloomuga, seda kohaldatakse piiratud ajavahemike jooksul vastavalt tegelikule kasutusele ning see vabastatakse niipea, kui õhuruumi reserveerimist tinginud tegevus lõppeb.
- d) Õhuruumi paindliku kasutamise kontseptsiooni tõhusaks ja ühtlustatud kohaldamiseks teevad liikmesriigid, eriti piiriülese tegevuse puhul, omavahel riigipiiride ülest ja/või lennuinfo-piirkondade piiride ülest koostööd; nimetatud koostöö hõlmab kõiki kohaseid õiguslikke, lennutegevust käsitlevaid ja tehnilisi valdkondi.
- e) Lennuliiklusteeninduse üksused ja kasutajad tagavad nende käsutuses oleva õhuruumi optimaalse kasutuse.

Artikkel 4

Õhuruumi strateegiline korraldamine (tase 1)

1. Liikmesriigid täidavad järgmisi ülesandeid:
- a) tagada õhuruumi paindliku kasutamise kontseptsiooni kohaldamine strateegilisel, eel-taktikalisel ja taktikalisel tasandil;
- b) vaadata korrapäraselt läbi kasutajate nõudmised;
- c) kinnitada tegevused, mis nõuavad õhuruumi reserveerimist või piiramist;
- d) määratleda ajutised õhuruumi struktuurid ja tegevuskord, et pakkuda erinevaid variante õhuruumi reserveerimiseks ja lennuteedeks;
- e) kehtestada kriteeriumid ja tegevuskord, et luua ja kasutada õhuruumi kohandatavaid rõht- ja püstpiire, mida on vaja lennutrajektorite mitmete variantide ja lendude lühiajaliste muutustega arvestamiseks;
- f) hinnata siseriikliku õhuruumi struktuuri ja lennuteede võrku paindlike õhuruumistruktuuride ja tegevuskorra planeerimiseks;
- g) määratleda need eritingimused, mille puhul tsiviil- ja sõjalendude eraldatuse eest vastutavad lennuliiklusteeninduse üksused või sõjalised kontrolliüksused;
- h) arendada koos naaberliikmesriikidega piiriülese õhuruumi kasutamist, kui liiklusvood ja kasutajate tegevus seda nõuavad;
- i) koordineerida oma õhuruumi korraldamise poliitikat naaberliikmesriikide omaga, et ühiselt käsitleda riigipiiride ülest ja/või lennuinfo-piirkondade piiride ülest õhuruumi kasutamist;
- j) naaberliikmesriikidega tihedas koostöös ja kooskõlastatult luua ja teha kasutajatele kättesaadavaks õhuruumi struktuurid, kui need omavad olulist mõju riigipiiride üleses ja/või lennuinfo-piirkondade piiride üleses liikluses, tagamaks sellega õhuruumi optimaalne kasutus kõigile kasutajatele kogu ühenduses;
- k) kehtestada koos naaberliikmesriikidega üks ühine normide kogum tsiviil- ja sõjalendude eraldamiseks piiriülese tegevuses;

- l) seada sisse konsultatsioonimehhanismid lõikes 3 osutatud isikute ja organisatsioonide ning kõikide asjaomaste partnerite ja organisatsioonide vahel, tagamaks, et kasutajate nõuetega on vajalikul määral arvestatud;
- m) hinnata ja vaadata läbi õhuruumiga seotud tegevuskord ning õhuruumi paindliku haldamise toimimine;
- n) seada sisse mehhanismid taotlusi, eraldamist ja õhuruumi struktuuride tegelikku kasutust käsitlevate andmete arhiveerimiseks, nende edaspidiseks kasutamiseks analüüsid ja planeerimistegevuses.

Punktis g märgitud tingimused peavad olema dokumenteeritud ning nendega tuleb arvestada artiklis 7 osutatud ohutushindamise puhul.

2. Liikmesriikides, kus õhuruumi korraldamisega on seotud või selle eest on vastutavad nii tsiviil- kui ka sõjalised asutused, täidetakse lõikes 1 nimetatud ülesanded ühendatud tsiviil-sõjalise korra kohaselt.

3. Liikmesriigid määravad kindlaks ja teatavad komisjonile isikud või organisatsioonid, kes vastutavad lõikes 1 loetletud ülesannete täitmise eest. Komisjoni peab ja teeb üldsusele kättesaadavaks määratud isikute ja organisatsioonide nimekirja, et tugevdada koostööd liikmesriikide vahel.

Artikkel 5

Eel-taktikaline õhuruumi korraldamine (tase 2)

1. Õhuruumi eraldamiseks artikli 4 lõikes 1 määratletud tingimuste ja korra kohaselt määravad või moodustavad liikmesriigid õhuruumi korraldamise üksuse. Kaks või rohkem liikmesriiki võivad moodustada ühise õhuruumi korraldamise üksuse.

Liikmesriikides, kus õhuruumi korraldamisega on seotud või selle eest on vastutavad nii tsiviil- kui ka sõjalised asutused, peab õhuruumi korraldama ühendatud tsiviil-sõjaline üksus.

2. Kaks või enam liikmesriiki võivad moodustada ühise õhuruumi korraldamise üksuse.

3. Liikmesriigid tagavad piisavate tehniliste süsteemide olemasolu, mis võimaldavad õhuruumi korraldamise üksusel teostada õhuruumi eraldamist ja edastada õigeaegselt kõikidele huvitatud kasutajatele, õhuruumi korraldamise üksustele, lennu-teenuse pakkujatele ning kõikidele asjaomastele partneritele ja organisatsioonidele teavet õhuruumi kättesaadavuse kohta.

Artikkel 6

Õhuruumi taktikalise korraldamine (tase 3)

1. Liikmesriigid tagavad tsiviil-sõjalise koostoime tegevuskorra ning asjaomaste lennuliiklusteeninduse üksuste ja sõjaliste kontrolliüksuste vaheliste sidevahendite kasutuselevõtu, mis võimaldab neil vahetada vastastikku õhuruumi käsitlevat teavet

eesmärgiga aktiveerida, desaktiveerida või ümber jaotada eel-taktikalisel tasemel eraldatud õhuruumi reaalajas.

2. Liikmesriigid tagavad, et asjaomased sõjalised kontrolliüksused ja lennuliiklusteeninduse üksused teavitavad üksteist õigeaegselt ja tõhusal viisil igast õhuruumis planeeritud tegevuses esinevast muutusest, edastades selle teabe ka kõikidele kasutajatele, keda huvitab õhuruumi olukord reaalajas.

3. Liikmesriigid tagavad koostoime korra ning lennuliiklusteeninduse üksuste ja sõjaliste kontrolliüksuste vaheliste toetus-süsteemide sisseadmise, et kindlustada ohutus tsiviil- ja sõjaväelendude koostoimimise korraldamisel.

4. Liikmesriigid tagavad tsiviil- ja sõjaliste lennuliiklusteeninduse üksuste koostoime korra sisseadmise, mis võimaldab asjaomase teabe otsese edastamise teel lahendada lennuliikluse eriolukordi, milles tsiviil- ja sõjalised kontrollid osutavad teenu-seid samas õhuruumis. See asjaomane teave, eriti kui on tegemist ohutusküsimustega, tehakse kättesaadavaks tsiviil- ja sõjalistele kontrollidele ja sõjalistele kontrolliüksustele lennuandmete (k.a lennuki asukoht ja lennukavatus) õigeaegse edastamise teel.

5. Piiriüleste tegevuste korral tagavad liikmesriigid, et nende tegevustega seotud tsiviil-lennuliiklusteeninduse üksused, sõjalise lennuliiklusteeninduse üksused ja/või sõjalised kontrolliüksused jõuavad omavahelisele kokkuleppele ühise normidekogumi osas lennuliikluse eriolukordade haldamiseks ja õhuruumi korraldamiseks reaalajas.

Artikkel 7

Ohutus

Olemasoleva ohutustaseme hoidmiseks või tõstmiseks tagavad liikmesriigid ohutuse tagamisega seotud tegevuse raames, et enne mistahes muutuse tegemist õhuruumi paindliku kasutamise alasesse tegevusse viiakse läbi ohutushinnang, mis hõlmab ohtude määratlemist, riskide hindamist ja vähendamist.

Artikkel 8

Aruandlus

Määruse (EÜ) nr 551/2004 artikli 7 lõike 2 kohaselt koostatud õhuruumi paindliku kasutamise kohaldamise aastaaruandes toovad liikmesriigid ära käesoleva määruse lisas osutatud üksikasjalikud andmed.

Artikkel 9

Täitmise järelevalve

Liikmesriigid tagavad käesoleva määruse täitmise ülevaatuste, vaatluste ja ohutusvalvete abil.

*Artikkel 10***Jõustumine**

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artiklit 6 kohaldatakse kaheteistkümne kuu möödumisel käesoleva määruse jõustumise kuupäevast.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 23. detsember 2005

Komisjoni nimel
asepresident
Jacques BARROT

LISA

LOETELU ELEMENTIDEST ÕHURUUMI PAINDLIKU KASUTAMISE KOHALDAMISE AASTAARUANDES

- Õhuruumi paindliku kasutamise kontseptsiooni taseme 1, taseme 2 ja taseme 3 eest vastutavate riigiasutuste ja vastutavate ametite üldine kirjeldus.
 - Hinnang lepingutele, tegevuskorrale ja toetussüsteemidele õhuruumi korraldamise kohaldamiseks strateegilisel, eeltaktikalisel ja taktikalisel tasandil. Hindamisel tuleb arvesse võtte ohutust, õhuruumi mahtu ning kõikide kasutajate lennutegevuse tõhusust ja paindlikkust.
 - Käesoleva määruse rakendamisel tekkinud kitsaskohad, võetud meetmed ning vajadus muudatuste tegemiseks.
 - Siseriiklike ülevaatuste, vaatluste ning ohutusosalaste auditite tulemused.
 - Liikmesriikidevaheline koostöö õhuruumi korraldamisel ja eriti piiriülese õhuruumi loomisel ja korraldamisel ning piiriülese tegevuse osas.
-